

CHOCIM. POTĘGA HUSARII

“Pod chocimską twierdzą”

Gra jest częścią zadania „**Chocim. Potęga husarii – projekt edukacyjny w Roku Hetmana Stanisława Żółkiewskiego**” współfinansowanego przez Ministerstwo Obrony Narodowej.

Stowarzyszenie Pospolite Ruszenie Szlachty Ziemi Krakowskiej

BOHATER O WIELU TWARZACH

Stanisław Żółkiewski

Sejm Rzeczypospolitej ustanowił rok 2020
Rokiem Hetmana Stanisława Żółkiewskiego.

ROK HETMANA
STANISŁAWA ŻÓŁKIEWSKIEGO
Patron roku 2020 – w 400-lecie jego śmierci

Projekt Żółkiewski
Проект Жолкевський

www.zolkiewski.com

historia, kultura i sztuka
історія, культура та мистецтво

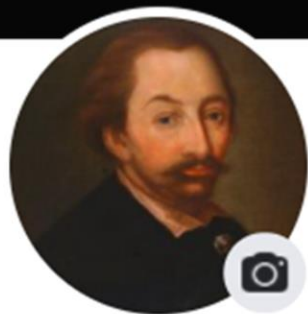
zagadki
загадки

wirtualne wydarzenia
віртуальні події

wspólne dziedzictwo
спільна спадщина

Edytuj

Żółkiewski

@projektzolkiewski · Strona poświęcona edukacji

Edytuj CTA Wyślij wiadomo...

Chocim

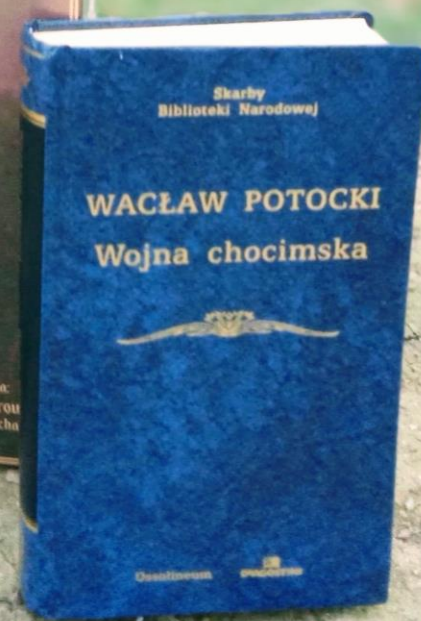
Polega husarii

GRA
PLANSZOWA

ANKIETA

RZECZPOSPOLITA OBOJGA NARODÓW

Gdzie leży Chocim?

SYTUACJA ZA ZYGmunTA III

1587-1632

- Wojny ze Szwecją
- Wojny z Moskwą
- Powstania kozackie
- Najazdy Tatarskie
- Wojny z Turcją
- Wojna domowa – rokosz zebrzydowski

Imperium osmańskie (Turcja)

Przyczyny wojen polsko-tureckich

ROK 1620

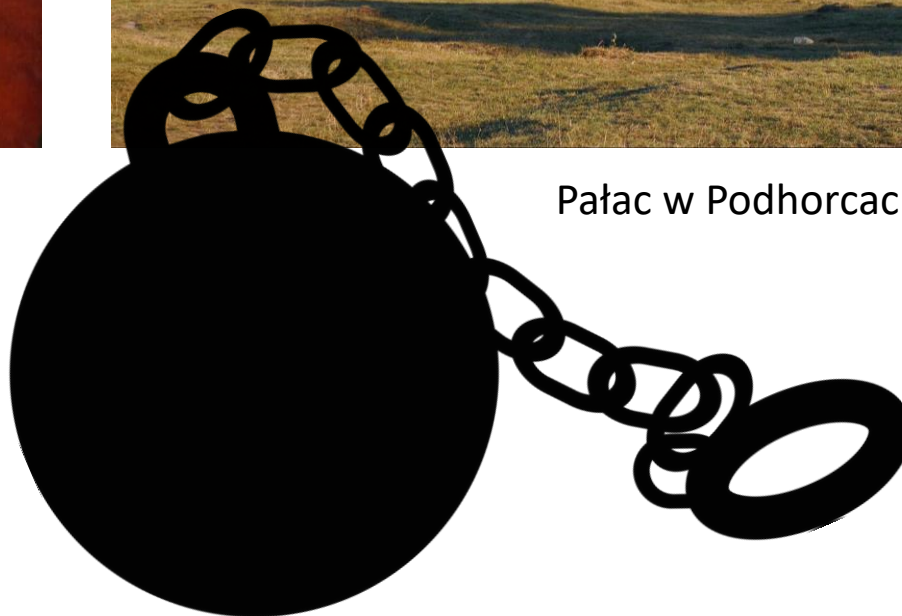
Hetman wielki koronny
Stanisław Żółkiewski
ginie w czasie wyprawy cecorskiej w 1620 roku

Hetman polny koronny
**Stanisław
Koniecpolski**
w niewoli

Pałac w Podhorcach (Ukraina)

ROK 1621

Turecki cel: Podole i Mołdawia

A historical painting depicting a Polish nobleman, likely a member of the nobility, riding a dark horse. He is wearing a black and white patterned coat and a black hat with a large feather. He holds a red banner with a gold tassel in his right hand. The background is a simple, light-colored landscape. The text "ARMIA RZECZPOSPOLITEJ" is overlaid in white capital letters across the center of the image.

ARMIA RZECZPOSPOLITEJ

HUSARIA

LISOWCZYCY

*(...) Rusinowski się z pułki lisowskiemi wali.
Osobneby napisać o nich trzeba księgi:
Ci szeląga na swoje nie wzięwszy zacięgi,
Twardą pracą za płacą, sławę za śmierć biorąc*

JAZDA KOZACKA (PANCERNA)

PIECHOTA

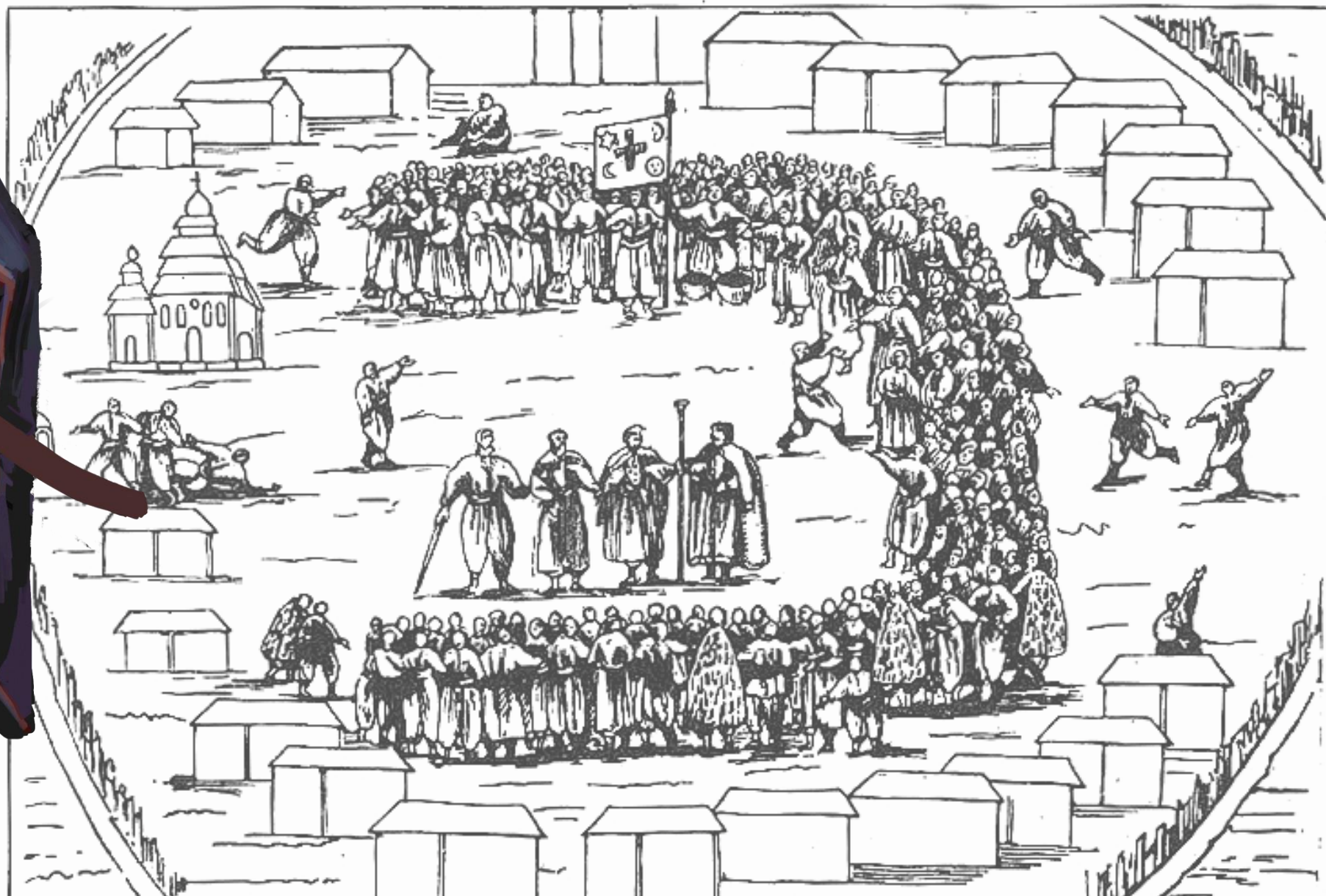
AUTORAMENTU CUDZOZIEMSKIEGO

HAJDUCY

KOZACY ZAPOROSCY

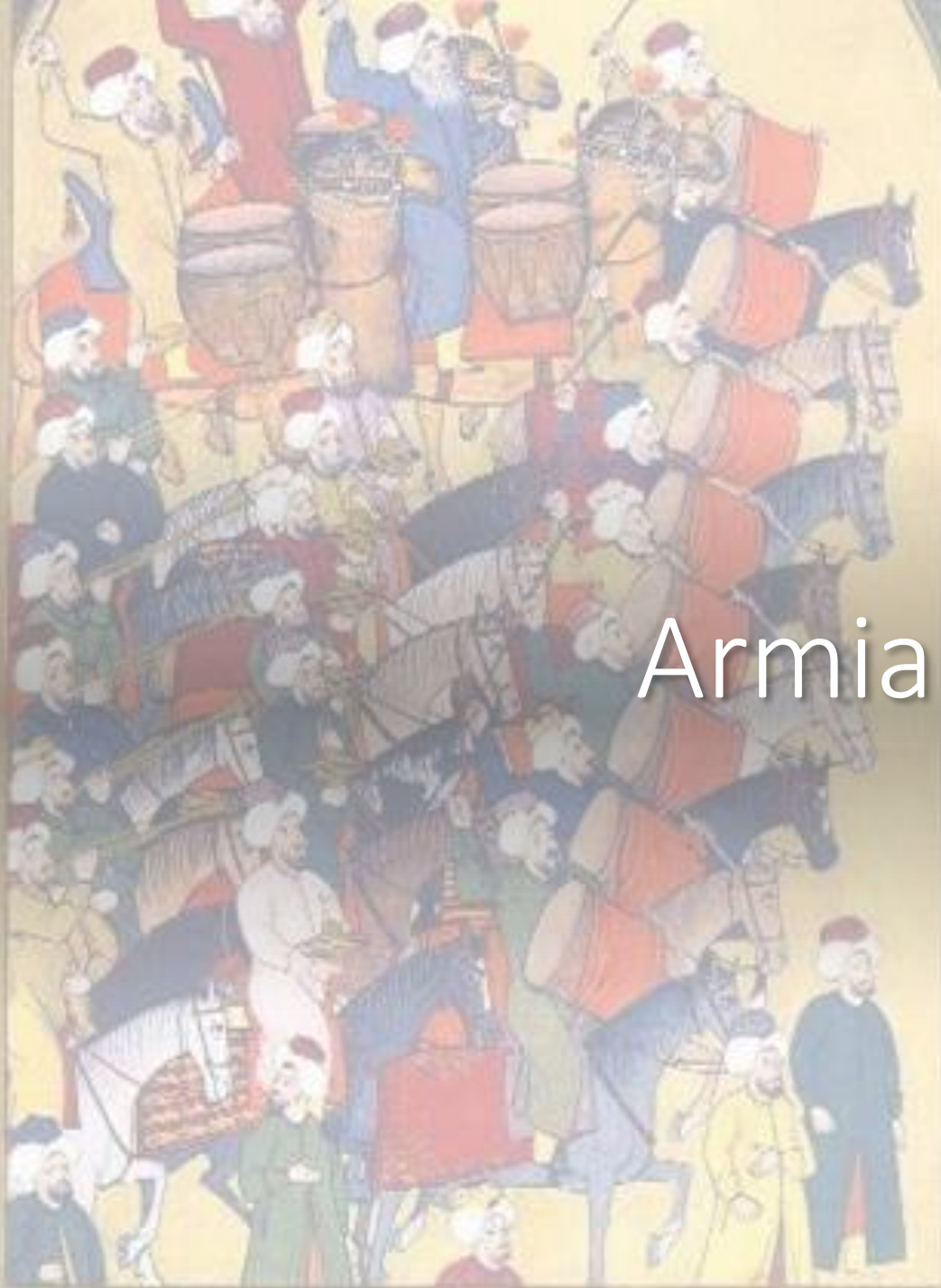

Sprawdź, czy wiesz...

- Kim byli Kozacy?
- Czym zajmowali się Kozacy?
- Co oznacza dziś słowo „kozak” i dlaczego?
- Które współczesne państwa nawiązują do historii kozaczyzny?
- W jakiej polskiej powieści występują Kozacy?

Armia Osmańska

SPAHISI (rycerze)

JANCZARZY

که قهرناک خندقه و شهر بند و بروج مطبقه کوره اب دوی
اروشنی و کنایس مغوره می خصوصاً خندقه

ARCHIVE

ARCHIVE

حقیقتاً، ملائکه و سلاک

ممالک عرب بحر و سه مطبوعه حلقه قلعه سنک نمونه سدر و کور

POBÓR JANCZARÓW

TATARZY

Sprawdź, czy wiesz...

- Skąd pochodzili Tatarzy? Skąd taka nazwa?
- Jak nazywał się najstynniejszy władca tatarski?
- Czym zajmowali się Tatarzy?
- W jakich państwach dziś mieszkają Tatarzy?
- Czy i gdzie mieszkają dziś Tatarzy w Polsce?

ODDZIAŁY WOŁOSKIE I MOŁDAWSKIE

MARSZ WOJSK OSMAŃSKICH

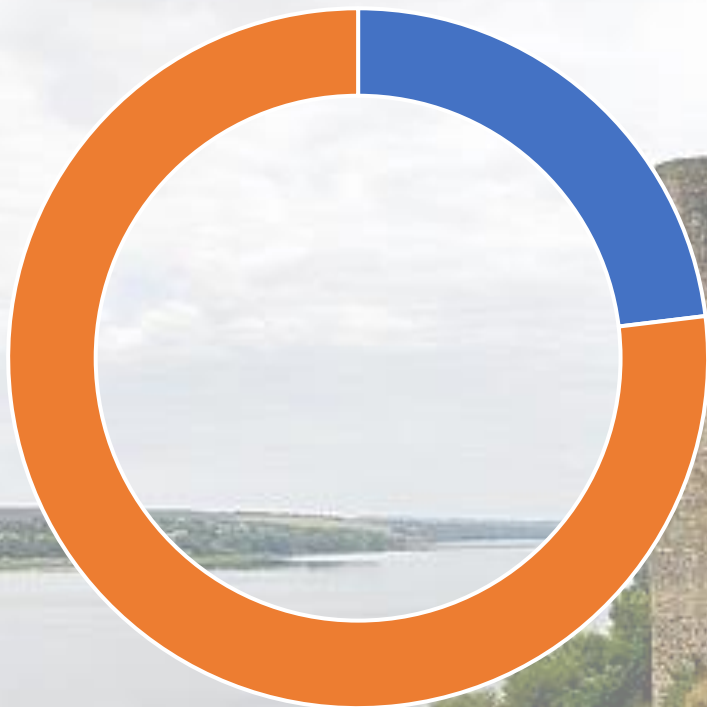
М. В. Клевер
1899

Siły obu stron pod Chocimiem w tys.

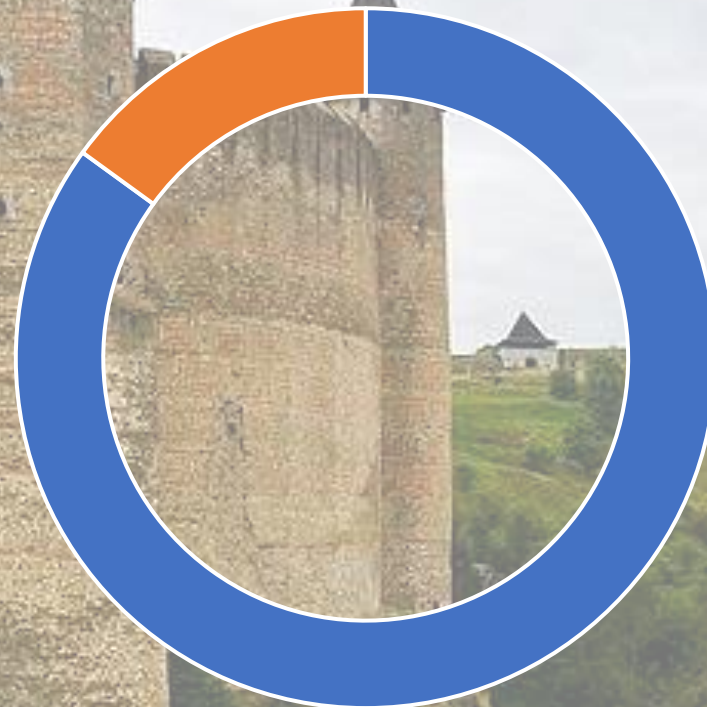
Która armia lepiej przygotowała się do walk o twierdzę?

Armia Rzeczypospolitej

■ Jazda ■ Piechota ■ ■

Armia Osmańska

■ Jazda ■ Piechota ■ ■

Wodzowie

- W Rzeczypospolitej najwyższym urzędem wojskowym był hetman. Urząd ten był dożywotni.
 - Z jakiego języka pochodzi to słowo?
- W XVII wieku funkcjonowało jednocześnie 4 hetmanów, jakich?
- Jakich hetmanów mieliśmy jesienią 1621 roku?
- Który z nich znajdował się pod Chocimiem?

Hetman wielki litewski
**Jan Karol
Chodkiewicz**

4

Wymarsz z obozu:

Rozmieść do 4 z rezerw
na kilka różnych pól.

Ta szabla ich policzy!:

Rozmieść dowolną liczbę z rezerw na
działanie walna bitwa lub kontratak.
Limity działań pozostają w mocy.

Zwycięstwo nad Szwedami pod Kircholmem w 1605 roku

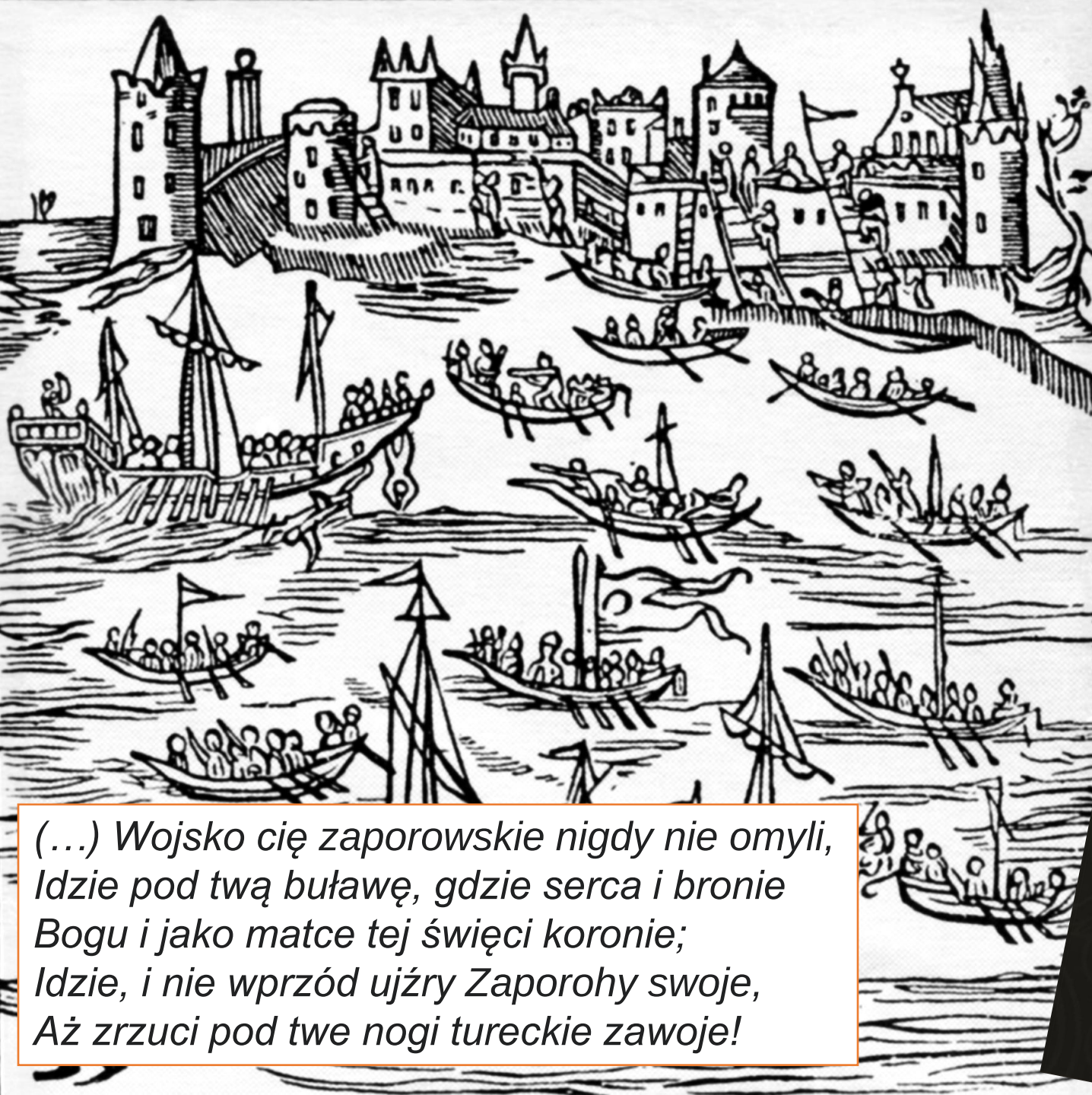

Anna z Ostrogskich, 20 lat

Jan Karol Chodkiewicz, 60 lat

Młody żonkoś

(...) Wojsko cię zaporowskie nigdy nie omyli,
Idzie pod twą buławę, gdzie serca i bronie
Bogu i jako matce tej święci koronie;
Idzie, i nie wprzód ujrzy Zaporohy swoje,
Aż zrzuci pod two nogi tureckie zawoje!

Hetman kozacki
Piotr Konaszewicz-Sahajdaczny

3

Bić psubratów:
Rozmieść do 2 na jedno pole
i obniż o 1.

Przekupstwo:
Zmniejsz o 2, podglądnij
na ręce przeciwnika i odrzucić
jedną wybraną .

Sultan Osman II

Podnieście sztandar Proroka!:

Rozmieść dowolną liczbę z rezerw
na działanie walna bitwa lub działanie
szturm. Limity działań pozostają
w mocy.

Podarki dla żołnierzy:

Zmniejsz o 2 i zwiększ o 1,
 o 2 i zwiększ o 2.

Chan tatarski Dżanibek II Gerej

3

Tatarski manewr:

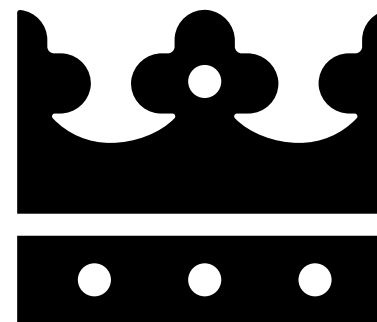
Przenieś do 4 z jednego działania szturm na działanie szturm na innym polu.

Czambuły na zwiadach:

Podglądnij wszystkie na ręce przeciwnika. Wskaż, którą kartę musi odrzucić. W jej miejsce Rzeczpospolita dobiera nową.

PODSUMOWANIE

- Jaka była różnica wieku pomiędzy dowódcą Rzeczypospolitej a Imperium Osmańskim?
 - 42 lata
- Po stronie Rzeczypospolitej dowodził najwyższy urzędnik wojskowy litewski oraz przywódca Kozaków Zaporoskich. Towarzyszył im polski królewicz Władysław.
- Natomiast po stronie osmańskiej aż dwóch władców:
 - Sułtan turecki
 - Chan tatarski

A large, cylindrical stone tower with a conical roof stands prominently on a grassy hill. The tower has several small, arched windows and a flag on top. In the background, a body of water is visible under a cloudy sky. The hillside is covered in green grass and some small trees. A dirt path leads up the hill towards the tower. The overall scene is a historical or military site.

POLE BITWY

An aerial photograph of the Chocim Fortress and camp. The fortress is a large, circular stone structure with multiple towers and battlements, situated on a hill. To its right, a long, straight stone wall extends across the landscape. In the background, a small white church with a blue dome and a smaller white building are visible. The surrounding area is a mix of dry grass, trees, and some modern infrastructure like roads and power lines. A blue arrow points from the left towards the fortress.

Rzeczpospolita

Twierdza i obóz w Chocimiu

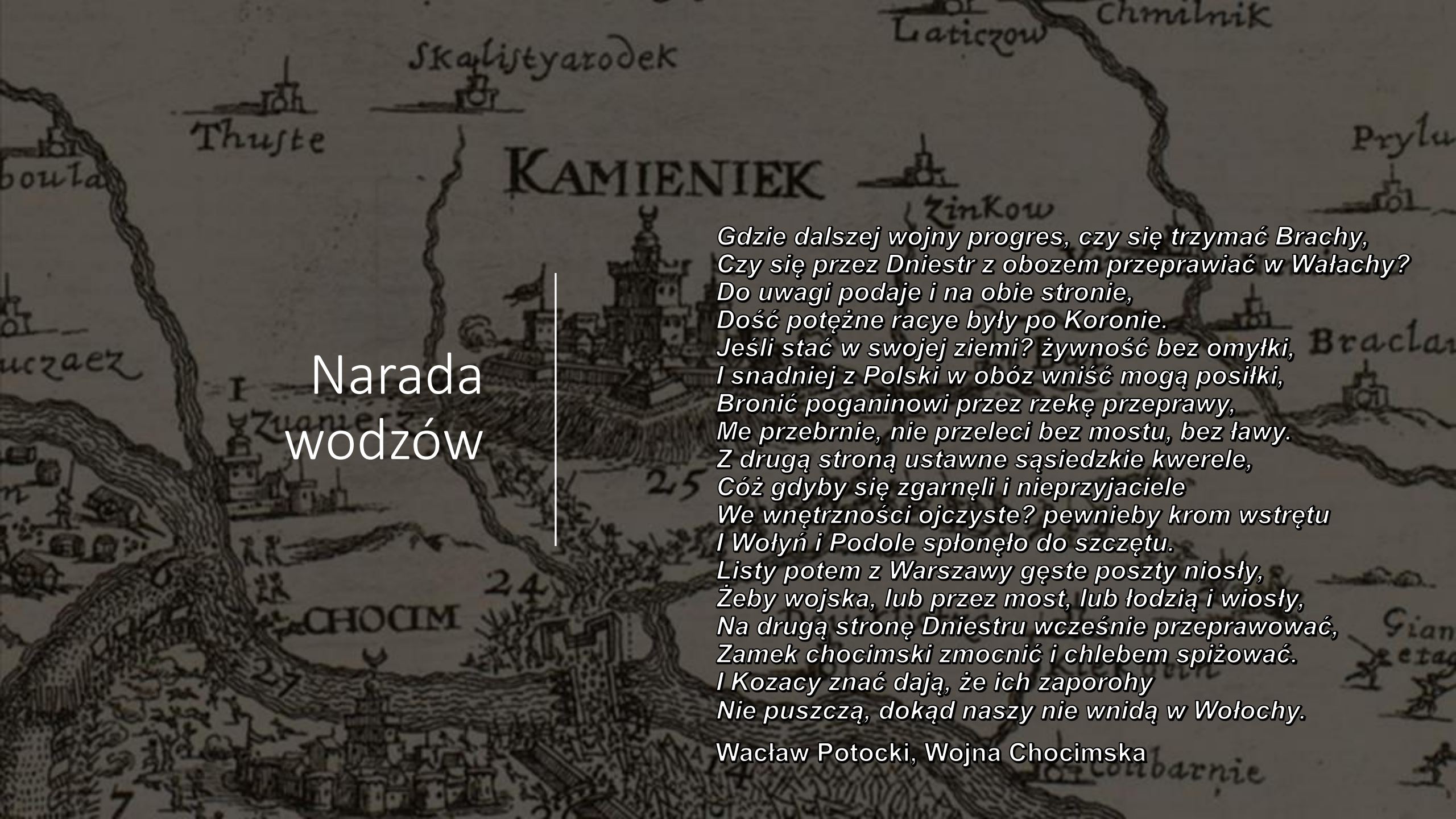

PLAN Wyprawy Chocimskiej 1621.

- A. Zamek Chocimski
- B. Stanowisko Lubomirskiego
- C. Stanowisko Królewica
- D. Stanowisko Chodkiewicza
- E. Szaniec Kochanowskiego
- F. Cerkiew drewniana zajęta przez Dönhofa, potem spalona
- G. Oboz Zaporozcow.
- H. Szaniec Dönhofa
- I. Szaniec Lermunta
- J. Szaniec Wejhera
- K. Most Turecki
- L. Most i szaniec polski
- M. Bateria Turecka
- N. Stanowisko Beglerbeja Djarbeka
- O. Stanowisko Beglerbeja Anatolij.
- P. Stanowisko Janczarów.
- Q. Stanowisko Spahow
- R. Stanowisko Sultana
- S. Stanowisko Hospodarow Wotaskiego i Multańskiego.
- T. Stanowisko Chana Tatarskiego
- U. Szyk polski 2 września
- W. Szyk Turecki 2 września
- X. Pierwszy Obóz Królewica
- Y. Zagony Tatarskie

— Polacy
— Zaporozcy
— Turcy
— Tatarzy.

Narada wodzów

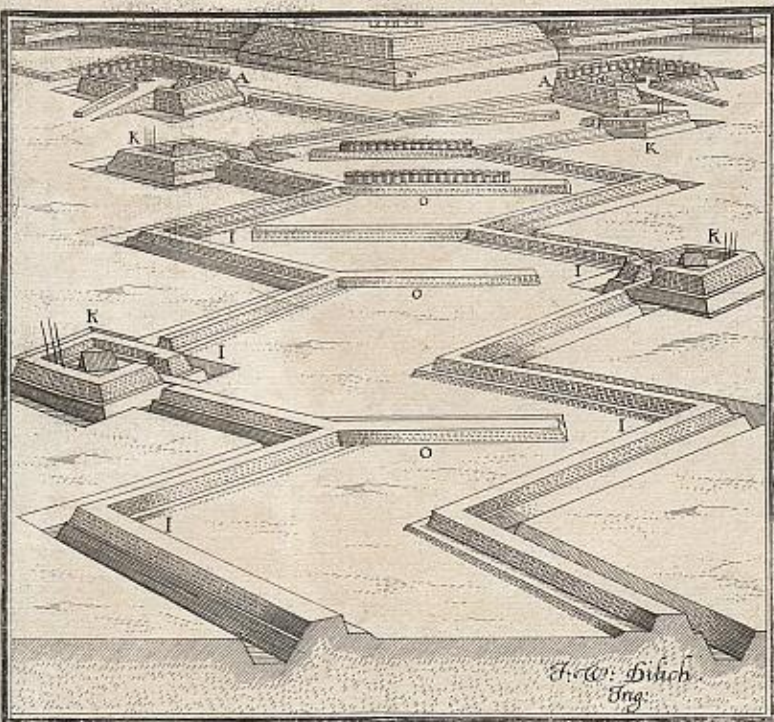
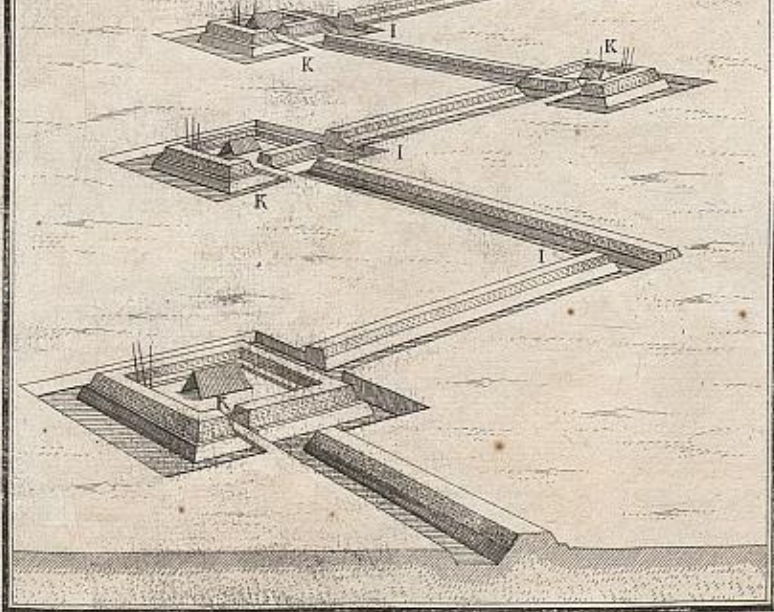
*Gdzie dalszej wojny progres, czy się trzymać Brachy,
Czy się przez Dniestr z obozem przeprawiać w Wałachy?
Do uwagi podaje i na obie stronie,
Dość potężne racye były po Koronie.
Jeśli stać w swojej ziemi? żywność bez omyłki,
I snadniej z Polski w obóz wnieść mogą posiłki,
Bronić poganinowi przez rzekę przeprawy,
Me przebrnie, nie przeleci bez mostu, bez ławy.
Z drugą stroną ustawne sąsiedzkie kwerele,
Cóż gdyby się zgarnęli i nieprzyjaciele
We wnętrzości ojczyste? pewnieby krom wstrętu
I Wołyń i Podole spłonęło do szczętu.
Listy potem z Warszawy gęste poszty niosły,
Żeby wojska, lub przez most, lub łodzią i wiosły,
Na drugą stronę Dniestru wcześniej przeprowować,
Zamek chocimski zmocnić i chlebem spiżować.
I Kozacy znać dają, że ich zaporohy
Nie puszczą, dokąd naszy nie wnidą w Wołochy.*

Wacław Potocki, Wojna Chocimska

BITWA

1 września – 9 października
1621

PRACE OBLĘŻNICZE

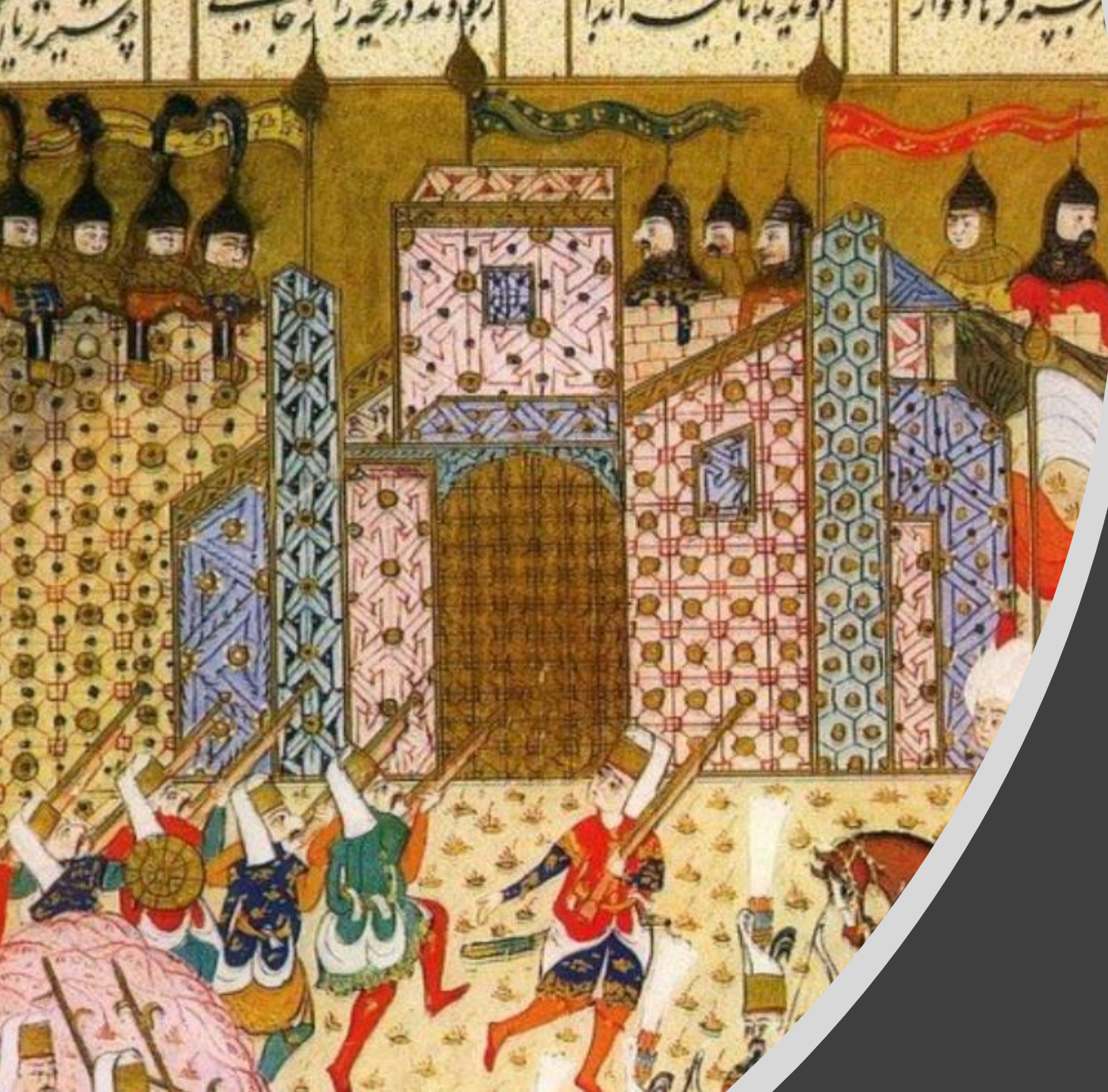

OSTRZAŁ

*Turcy jako pioruny z góry Jowiszowe
Uderzą na Kozaków wprzód wywartszy działa,
Z którego aż rumoru ziemia zahuczała
Wyjąc zewnątrz straszliwie, a pole z płomieni
Rozświeciło, czym jednak owi niewzruszeni
Sercem wielkim ciężkie te wytrzymują razy,
I gdy widzą, że kule żadnej w nich obraży
Przenosząc nie czynią, z obron swych wypadną
Tym zuchwalsi*

Samuel Twardowski, Władysław IV

SZTURMY

SZTURMY

WALNE STARCIA

*Szablą otwórzmy
drogę do namiotu
sułtana*

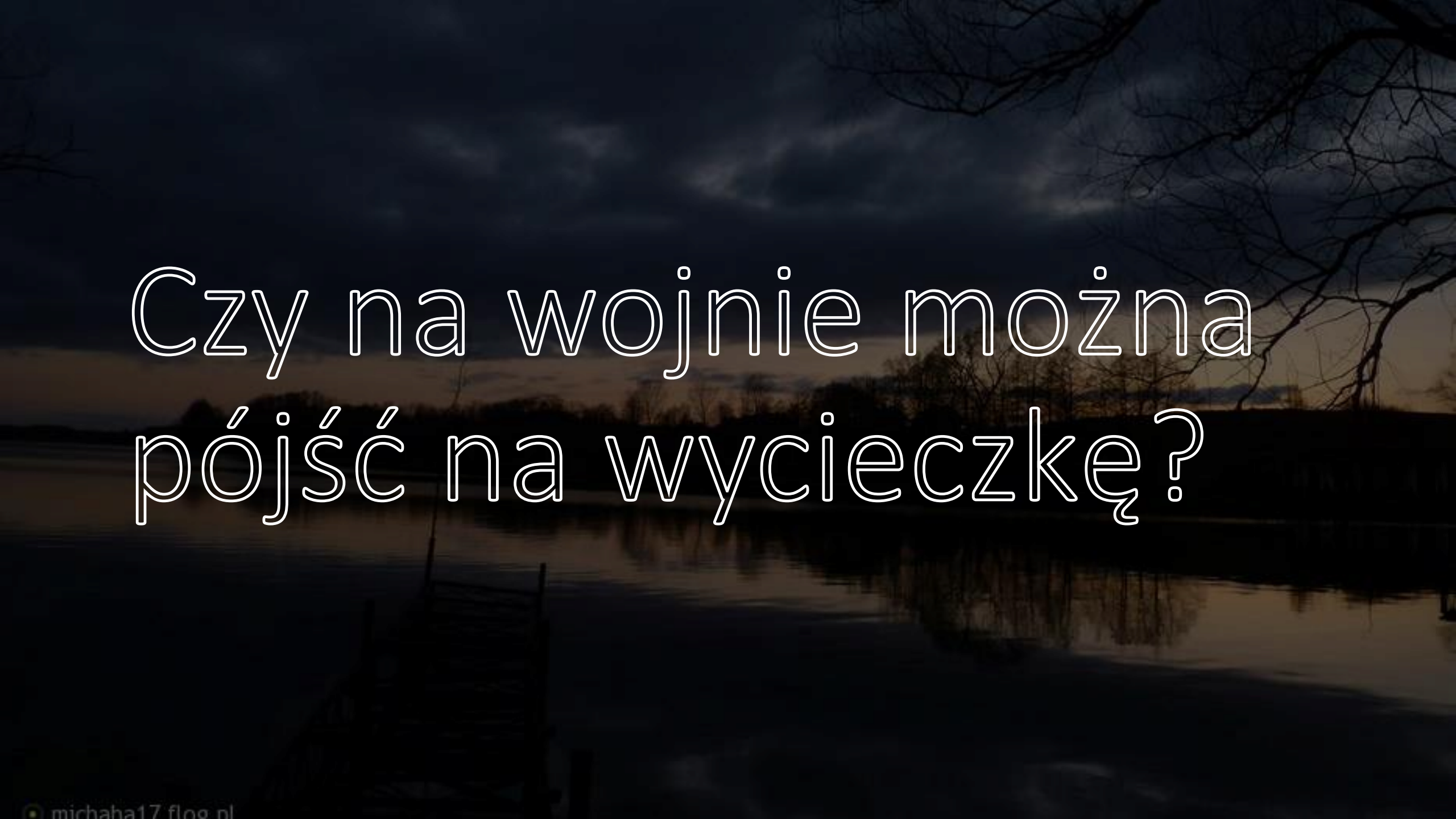
The background is a detailed historical painting of a battle, likely the Battle of Grunwald. It depicts a chaotic scene with soldiers on horseback and on foot, engaged in combat. A large black banner is visible in the upper left. The ground is covered in grass and fallen soldiers. The overall tone is somber and dramatic.

Z JAKĄ PRZEWAGĄ
CIĄGLE MOŻNA
PRZEGRACĆ Z HUSARIĄ?

600 polskich jeźdźców vs 9000 Turków

*Chodkiewicz Sieniawskiego znowu Mikołaja
W placu stawia, sam za nim, jakoby z przyłaja,
W pięciu rot kopijnika; z swoją stał na przedzie;
Lewe skrzydło Zienowicz z Opalińskim wiezie.
Zienowicz był połockim, Opaliński panem
Poznańskim, że rzetelniej rzekę, kasztelanem.
Prawe Sapieha trzyma, z mężnym Rudominą,
Czekając, rychło ku nim poganie się chyną.*

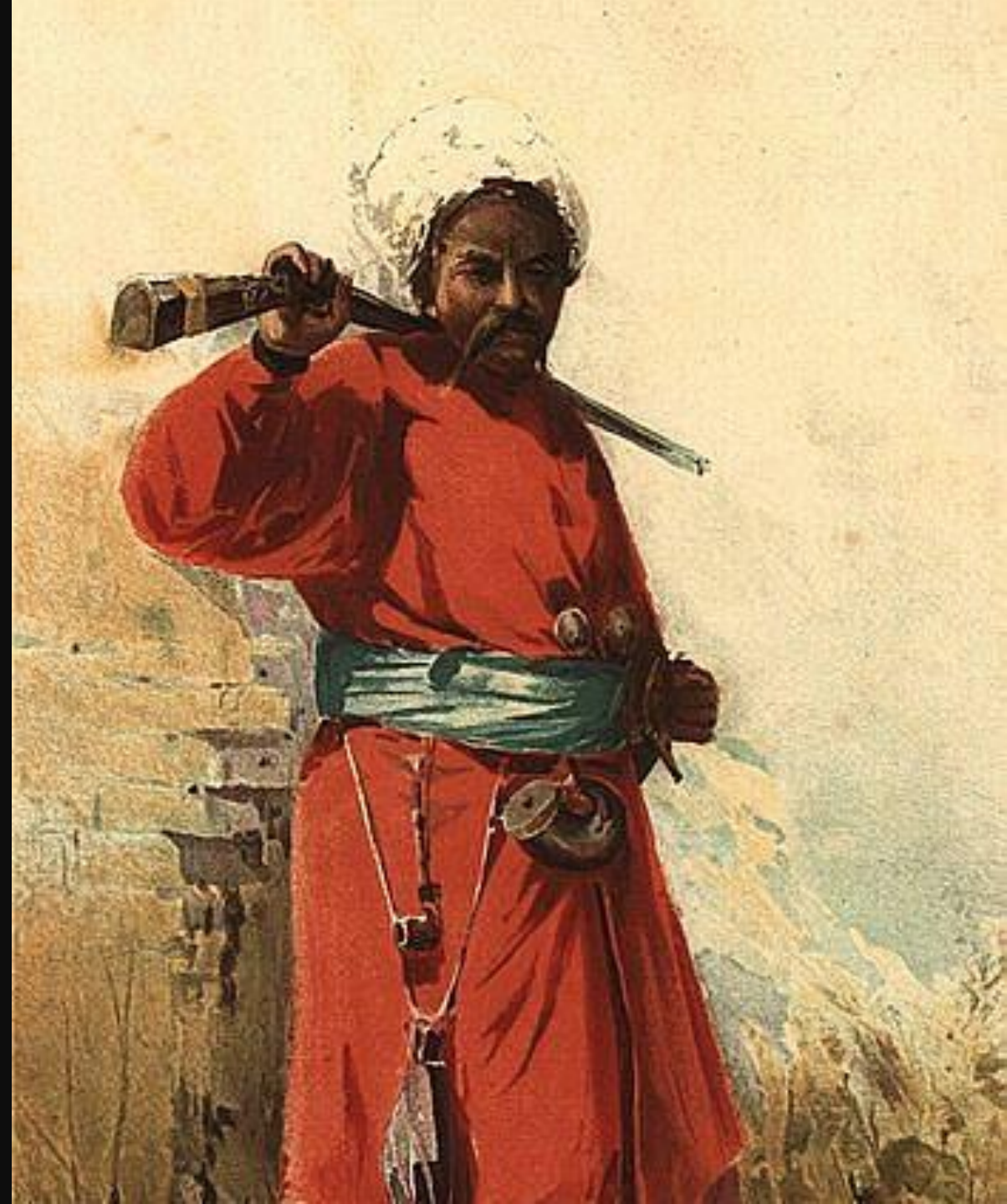

Czy na wojnie można
pójść na wycieczkę?

Wycieczka

"Zaporoskich Kozaków ośm tysięcy upatrzyszy ciemną burzę w nocy, cicho z kosami a z rohatynami wpadło do obozu niższego tureckiego, co był nad samym Dniestrem. Zdybali śpiących wszystkich, nakłuli ich w namiotach, pokarali; baszy namioty rozszarpali, w jegoż własnym namiocie rejestra i komputy wojskowe wzięli (...), także pułku jego chorągiew wielką czerwoną ze złotą skofią pięknie robioną odjęli, koni do dwóchset, wielbłądów trzydziestu przegnali do taboru swego, i tak z tą korzyścią bez szkody wielkiej z prędkością i cichością wrócili do swych."

Czy twierdzę
zbudował Bóg?

Sułtan Osman II pod Kamieńcem Podolskim

Regimentarz
Stanisław
Lubomirski

3

Trąbić wsiadane go:

Przenieś do 3 z rezerw, walnej bitwy
lub dowolnych *działań obrony*
i rozmieść je na dowolnie wybranych
polach.

Kontakty obozie wroga:

Dobierz ze stołu wybraną i w jej
miejsce wylosuj nową.

ZMIANA NA STANOWISKU WODZA

NEGOCJACJE

Poselstwo Baptysty Wewellego

2

Kontakty w obozie wroga:

Dobierz ze stołu wybraną 1 i w jej

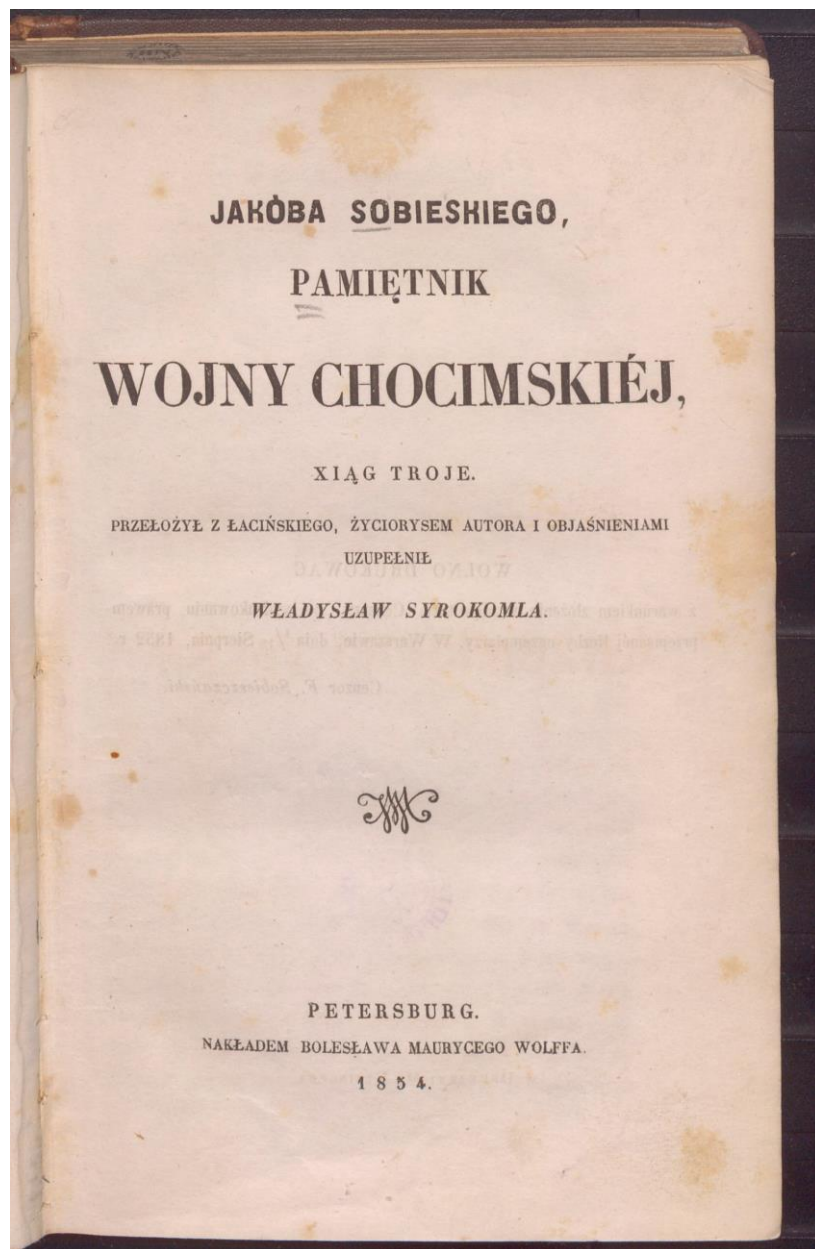

Jakub
Sobieski
ojciec przyszłego
króla Jana III

Koniec wojny

ŹRÓDŁA

BIBLIOTECKA UNIWERSYTETÓW
LUDOWYCH I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ 254

WACŁAW POTOCKI

WOJNA CHOĆIMSKA

(W SKRÓCENIU)

ZE WSTĘPEM I OBJAŚNIENIAMI
MARJI DYNOWSKIEJ

NAKLAD

TRADYCJA

Gundulich.

OSMAN

SPJEVAGNE VITESCKO

GIVA GUNDULICHJA

VLASTELINA DUBROVACKOGA.

*Osmanjegnem djellaa Gundulichjevieh. i scivotom Osmanoviem
pritrreno, sldaf jogaima Pjevagnaa narasceno, Nadomjere-
gnima stvarji od Spjevaona u kratko narccenich, i Igo-
varagnem rjecji ikonugodi sumracnich sledjeno.*

RAJDJELAK PÀRVI.

U DUBROVNIKU,
PO ANTUNU MARTEKINI.

1826.

ANKIETA
raz jeszcze

DZIĘKUJEMY
ZA UWAGĘ

